

S:t Johannes kyrka

Lunds stift

Kulturhistorisk karaktäristik och bedömning

KRISTINA SIMONSSON, 2015-06-26

jais
arkitekter

—

Svenska kyrkan
LUNDS STIFT

S:t Johannes kyrka, S:t Jakobs kapell

Landskrona församling, Rönnebergs kontrakt, Lunds stift

Landskrona socken, Citadellstaden 5:1, Landskrona kommun, Skåne län, Skåne

Beskrivning och historik

Kyrkomiljön

Under andra hälften av 1800-talet blomstrade Landskrona och ändrades från befästningsstad till industristad. Vid sekelskiftet 1800/1900 fanns ett sjuttiotal fabriker i staden, t ex sockerraffinaderi, konstgödningsfabrik, textilindustri, tegeltillverkning och dessutom en betydande sjöfart. En tät kvartersstruktur med hus i sten växte fram. Fredrik Sundbärg, den första stadsarkitekten, ritade flera offentliga större byggnader. Bostadsbristen var stor eftersom många flyttade från landet till staden på grund av industrialiseringen. Begravningsplatserna räckte inte på Gamla kyrkogården och en ny kyrkogård anlades på 1870-talet norr om staden, där Sankt Johannes kyrka byggdes nästan ett sekel senare. Nästa stadsarkitekt, Fredrik Ekelund, ritade stadsplaner med bostäder för egnahemsrörelsen med trädgårdsstaden som ideal. Ekelund som var stadsarkitekt under 40 år har ritat många hus i Landskrona och påverkat flera miljöer i staden, däribland också kyrkogården när den utvidgades.

På 1930-talet planeras för nya stadsdelar med funktionalismen som stilideal som en reaktion mot 1800-tals stenstaden. Under 50-talet byggs nya stadsdelar som skulle fungera som självständiga enheter med skolor och butiker. En av dem var Sandvången som gränsar till kyrkoanläggningen. I början av 1960-talet var bostadsbristen mycket stor. En storskalig, industrialiserad byggproduktion skulle avhjälpa bostadsbristen. Sextusen lägenheter byggdes i Landskrona 1965-1975. Men pendeln svängde och på 1980-talet läggs varvet ner och många blir arbetslösa. Områden som tidigare varit verksamhetsområden i hamnen omvandlas till bostadsområden i början av 2000-talet. Från 1945 till 2000 byggdes 700 nya kyrkor i Sverige, framförallt i de expanderande städernas nybyggda områden. Ofta innehöll kyrkoanläggningarna även lokaler för församlingsverksamhet.

Kyrkoanläggningen ligger norr om stads kärnan.

Kyrkan ligger i södra delen av kyrkogården som omges av vägar och flerfamiljshus från 1940-tal till 1960-tal åt alla håll utom åt väster, där det ligger ett koloniområde.

Kyrkobyggnaden

Kyrkoanläggningen är stor och består av många olika delar med skiftande användningsområden. Den inrymmer kyrka (S:t Johannes kyrka), begravningskapell (S:t Jakobs kapell), församlingsal (Johannesgården), glasöverbyggd gård ("Livets rum"), kontor, krematorium och dessutom ett flertal rum med bifunktioner till dessa verksamheter.

Kyrkoanläggningen byggdes 1961 och är ritad av domkyrkoarkitekt Eiler Græbe. Ett mindre begravningskapell revs då. På platsen fanns kyrkogårdsexpeditionen som blev hopbyggd med kyrkan och ändrade funktion till församlingsgård.

1985 renoverades S:t Johannesgården efter ritningar av Ulf Roos arkitektkontor. 1993 byggdes en förbindelsegång, ritad av arkitekt Alan Morrall, av den tidigare arkaden utanför kyrkan till kapellet och församlingsgården. Kappellets befintliga ytterportar flyttades ut till gången. Samma arkitekt byggde om och till församlingsgården 1994.

Utomhusgården mellan kyrka och kapell byggdes in och försågs med glastak år 2003, ritat av Thomæus Arkitektkontor AB.

2015, under inventeringen, pågår arbete med att byta hiss mellan krematorium och övre våningen. Dessutom arbetas med att återställa tak och väggar i vänthallen intill kyrkorummet efter en vattenläcka i taket. Allt plåtarbete var tidigare av koppar. Flera delar har stulits och har efterhand ersatts av brun plåt. Kopparn kommer att ersättas av zink på det tak som renoverades vid inventeringen.

Exteriör

Byggnaden är uppdelad i flera volymer. Formspråket är funktionellt och modernistiskt. Anläggningen präglas av rena ytor utan utskjutande eller dekorativa element. De dominerande materialen är tegel, marmor, ärgad koppar och ek.

De publika delarna med kyrka och kapell sammanbinds av en förbindelsegång i norr, medan krematoriet med tillhörande rum ligger mot söder.

Framför entréerna mot norr finns en grusad halvcirkelformad förplats, kantad av plataner. Framför kyrkporten ligger skifferplattor. Entréer till krematoriet mot söder finns en våning lägre genom att byggnaden ligger i en slänt. På håll döljs de södra entréerna av växtlighet.

Fasaden är mestadels i mörkt hårdbränt tegel murat i löpförband, dvs ett

beklädnadsförband, med en halv stens förskjutning. Kyrkorummet sticker upp med en kub och höjer sig över de övriga utrymmena och dess fasad är klädd med marmor. Fönstren är höga, smala, vertikala och av ek med fönsterbleck av koppar. Portarna till kyrkan och kapellet är dubbeldörrar klädda med ärgad koppar i ett reliefmönster med kors. Kyrkporten har smala ljusslitsar med bågar av koppar vid sidorna. Kapellporten har ett trekantigt överljusfönster av trä. Förbindelsegången består delvis av rödaktigt tegel och glaspartier av ek med en sockel av svart skiffer. Dörrar till vänthall och urnutlämning är glasade ekpartier. På södersidan finns tre portar klädda med koppar till krematoriedelen.

Entré till kapellet mot norr.

Fasad mot söder.

Entré till kyrkan.

Fasad mot sydöst, entré till krematorium.

Klockorna hänger i en öppen klockstapel av tegel, som också fungerar som skorsten till krematoriet.

Kapellet har ett pyramidtak klätt med falsad koppar. Kyrktaket upplevs platt från marken men är valmat och klätt med koppar.

Johannesgården har ett välvt tak med tjärpapp. Gården och en del av krematoriet har glasat tak. Övriga tak är pulpettak med falsad koppar eller plåt.

Takavvattningen är ursprungligen av koppar men en del är utbytt till brun plåt.

Hängrännorna är fyrkantiga.

Entré till vänthall intill kyrkan.

Klockstapel.

Interiör S:t Johannes kyrka

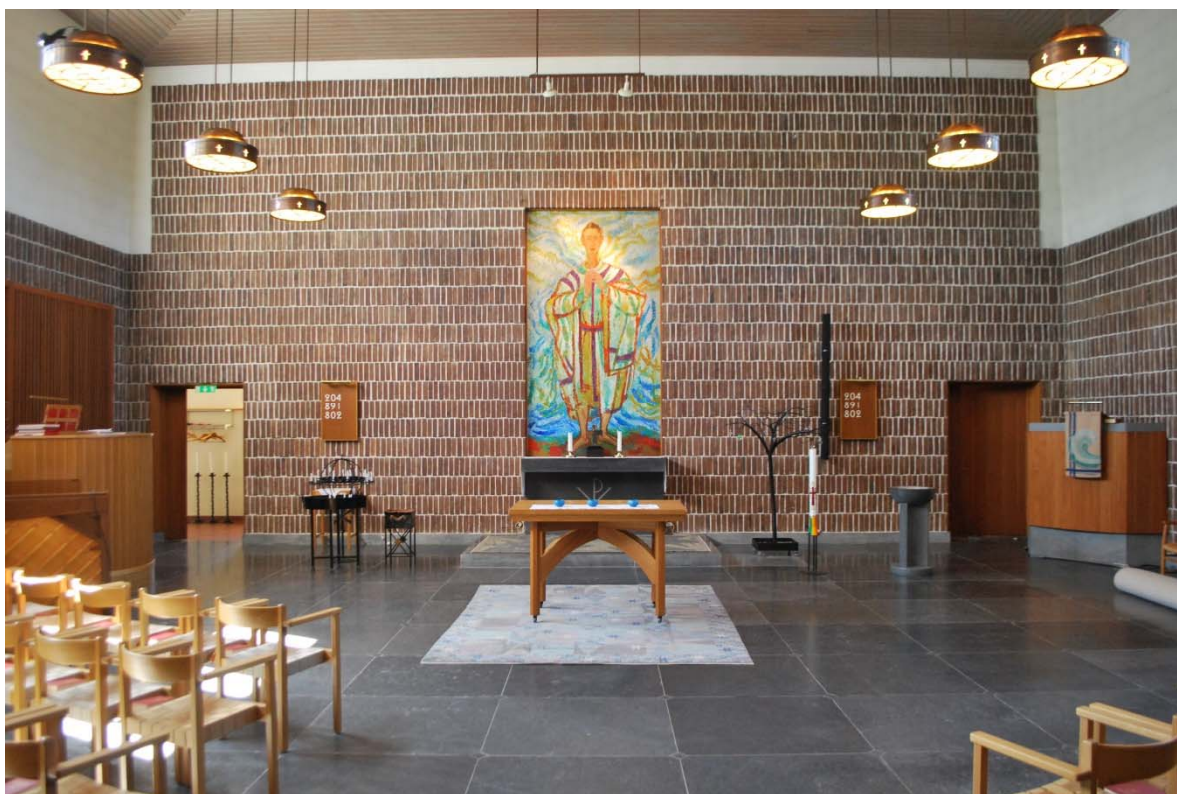
Genom den höga kopparklädda ytterporten kommer man in i ett vindfång med hyvlad kalksten och tegelväggar. Släta ekdörrar leder på båda sidorna till kapprum med kalkstensgolv och vitmålade väggar. Dörrarnas karm av ek är infälld i väggen utan foder. Rakt fram leder en pardörr av ek med smala vertikala glasslitsar in till kyrkorummet. Vid sidan om dörren sitter glasslitsar i koppar.

Kyrkorummet är kvadratisk med hög takhöjd. Rummet är ljust trots mörka väggar. Ljusinsläppen sitter högt med sju smala, höga fönster i djupa nischer mot vardera öster och väster. Altaret och altartavlan är inte som traditionellt i öster utan är infällda i söderväggen. Predikstolen står på västra sidan, orgeln på östra sidan. Stolarna är flyttbara men står diagonalställt på ömse sidor om mittgången. Ett löst altarbord på hjul finns mitt i rummet och flyttas bort vid begravning.

Hela golvet är belagt med kvadratmeterstora slipade kalkstensplattor, med en liten diagonalställd kvadrat i hörnen mellan plattorna. Vid altaret är golvet upphöjt ett steg. Väggarna är murade av mörkt hårdbränt tegel med ljusgrå fog. Stenarna står på högkant med sina smala sidor utåt. Ett reliefmönster bildas genom att en del stenar är utskjutande. Två stenar är utkragande, en in, två utkragande osv.

Ventilationspringorna är dolda och luftning sker genom öppna fogar i teglet. Inga radiatorer finns på väggarna.

Söderväggen är helt tegelklädd, medan teglet på övriga väggar slutar i fönstrens nederkant. Därövanför är väggen vitmålad.

Kyrkorummet mot altartavlan i söder.

Takhöjden är sju meter och innertaket är av laserad panel. I taket hänger tio lampor bestående av en rund kopparring med utstansade kors och invändigt klädda med glas hängande i dubbla metallstag.

I rummet finns dörrar till sakristia, korridor, vänthall och vindfång. Dörrarna är ekdörrar som sitter i nischer klädda med ek. Dörrarna har vertikala spår i eken.

Handtagen är av svart mässing.

På den upphöjda altarplatsen och i mitten av rummet ligger mattor formgivna av Barbro Nilsson. På väggarna i bakre delen av rummet hänger två större gobelänger också av Barbro Nilsson från Märta Måås Fjetterström AB.

Vid sidan om kyrkorummet finns vänthallen som efter en vattenskada var under renovering vid inventeringen. I anslutning till kyrkorummet ligger sakristian med trägolv, vitmålade väggar och en vägg klädd med ekpanel, som har dolda dörrar i ekpanel till klädskap och toalett.

Kyrkorummet mot orgeln i öster.

Matta av Barbro Nilsson MMF.

Interiör S:t Jakobs kapell

Rummet är femkantigt och ljuset är dämpat. Golvet är av hyvlade kalkstensplattor. Fyra av hörnen är glasade med blyinfattat glas, vid det femte hörnet står stenaltaret. Ett av de glasade hörnen är omgjort till en dörr med utgång till den överglasade gården. Mitt i rummet står en katafalk klädd med slipad kalksten. Mot öster står orgeln. Väggarna täcks till 3/4 av stående ekpanel, därovan är väggarna vitmålade. En sockel av kalksten finns i underkant. Ventilationen är dold genom springor i panelen. Ett träraster i väggpanelen är kvar sedan orgeln var inbyggd i ett intilliggande rum. Tekniken till klockringningen är dold i ett skåp infällt i väggen med panellucka. All belysning är uppljus, dold i ovankant av panelen. Taket är ett femdelat vitmålat pyramidtak. Dörrarna är ekdörrar med vertikala spår, entrédörren med infällt glas i smala slitsar.

S:t Jakobs begravningskapell.

Glasöverbyggd gård. "Livets rum".

Till Græbes ursprungliga delar hör ett rum vid sidan om kapellet som tidigare var körrum men numera fungerar som barnrum. Rummet har kalkstensgolv, vitmålade tegelväggar och tak av träpanel med synliga balkar. En vägg är glasad från golv till tak med vertikala indelningar i trä. Glasväggen är vinklad så att rummet är smalt i ena änden och brett i andra. Utanför finns en kringbyggd gård.

Interiör "Livets rum"

Från kapellet nås den tidigare utegården som sedan 2003 är överbyggd med ett glastak. Gården ligger mellan kyrkan och kapellet. Taket bärs av fyra limträpelare som står i runda cementcirkclar med stora växter. Glastaket har ljusgröna spröjsar. På golvet ligger rödgula Höganäs klinkerplattor med ett trägolv i mitten. De tidigare tegelytterväggarna är putsade och gulfärgade. Mot ett kapprum är en fönstervägg byggd. Mellan förbindelsegången och gården finns en pelargång av räfflade cementpelare som står på likaså räfflade cementblock. Rummet är möblerat med bänkar och stolar längs väggarna. I mitten av rummet står ett altare och en dopfont. Vid väggen finns en fontän gjord av gamla gravstenar.

Förbindelsegången mellan kyrka, gård, kapell, församlingsgård har väggar av tegel, f.d. ytterväggar, delvis med en sockel av svart skiffer och golv av grå klinker.

Johannesgården med tillhörande rum har golv av plast, linoleum, klinker och vävspända målade väggar.

Krematoriedelen kan nås med trappa inifrån eller utifrån från södersidan. På nedre plan finns bårhus med kylrum och frysrums, svepningsrum, tvagningsrum, visningsrum av den döde och krematorieugn. Golven är belagda med betong eller klinker. Väggarna är målade eller klädda med kakel. Krematorierummet med ingång till ugnen är vackert utformat med väggen runt ingångshålet klädd med kalkstensskivor. Övriga väggar har blåglaserat kakel och golvet har röda oglaserade klinkerplattor. Över ugnen finns en glaslanternin.

Inredning och inventarier S:t Johannes kyrka

Huvudaltare, från 1961, är väggfast och av polerad kalksten, troligen ritat av Eiler Græbe. Det består av en 18 cm tjock skiva som skjuter ut från väggen, under skivan står en bred rektangulär väggfast platta, som bildar altarets framsida på vilken finns ett stort inhugget Kristusmonogram.

Altarbord, från 2006, modell Kumla, är inköpt från Gotlandsbyggen AB. Altaret av massiv ek har fem inskurna kors i skivan. Benen är försedda med hjul.

Altartavla, från 1961, är en oljemålning på duk målad av konstnären Martin Emond, Landskrona. Målningen är infälld i kyrkans södra vägg ovanför altaret. Bilden visar Jesus i helfigur klädd i färgrik dräkt, Tavlan är uppbyggd av fläckar av färg i klara färger. Bilden är 3,6 m x 1,85.

Dopfont, från 1961, av slipad kalksten, tillverkad av AB Komstasten, Gärsnäs. På en rund fot står en tresidig pelarform med insvängda sidor. Cuppan är halvklotformad med plan blankslipad översida och skålformad nedhuggning för dopskålen. Huggmärken i skålen bildar ett dekorativt element. Troligen ritad av Eiler Græbe.

Dopfont i kalksten.

Altare av polerad kalksten.

Predikstolen är från 1961, troligen ritad av Eiler Græbe. Predikstolen har en sockel av kalksten och en tresidig korg av lackad stående ekpanel med en gråmålad sarg överst med en lutande pulpetskiva. Predikstolen är ansluten till väggen.

Bänkinredningen är stolar från 1978. Stolarna är i ljust trä med sits av flätad sadeljord. Mellan stolarna finns kopplingsbeslag som även fungerar som psalmbokshylla.

Orgeln, från 1963, är byggd av Paul Ott, Göttingen, Tyskland. Orgeln var tidigare inbyggd i ett rum bredvid kyrkans östra sida. 2008 flyttades spelbordet ut till kyrkans östra sida på ett podium med trappa på båda sidorna. Orgeln byggdes om av orgelbyggare Ugales Ergelbuvs Drabrica från Lettland. Spelbordet omges av en halvcirkel klädd med stående ekpanel.

Orgelfasaden, ritad av Eiler Græbe, av lackat trä är inbyggd i kyrkans östra vägg och försedd med träaster och synliga pipor ut mot kyrkan. Överkantens avslutning ovan piporna är trappstegsformad av trä.

Orgeln kompletteras av piano.

Klockorna från 1960 är båda gjutna av malm av M.&E. Ohlssons Klockgjuteri i Ystad. Klockorna har inskriptioner. De hänger i en öppen klockstapel av tegel ovanför S:t Jakobs kapell.

Övrigt

Mattor, ”Stjärnflossa” och ”Strålknippen” och *Gobelänger*, från 1960-talet. De är formgivna av Barbro Nilsson och vävda hos Märta Måås-Fjetterström AB i Båstad.

Gobelängerna är deponerade från Örja kyrka 2005.

Inredning och inventarier S:t Jakobs kapell

Altaret, från 1961, är av slipad kalksten. Altarskivan är sexkantig varav den bakre sidan är svängd. Skivan vilar på två vinkelställda stöd i sidorna, vars överdelar följer skivans kanter. Förmodligen ritat av Eiler Græbe.

Bänkinredningen från 1961 består av lösa stolar i ljus trä med flätad sits av sadelgjord. Oklätt ryggstöd av trä. Psalmbokshylla finns under stolen. Stolarna har enligt kyrkvaktmästaren tidigare haft sits av rep, en sådan stol finns kvar.

Orgeln, från 1962, är byggd av Paul Ott, Göttingen, Tyskland. 2005 flyttades orgeln in till kapellrummets östra sida av A Mårtenssons Orgelfabrik i Lund. Den har öppningsbara luckor, synliga pipor och rak avslutning överst.

Inredning och inventarier ”Livets rum”

Altaret, från 1994, är av ljus ek med infällda partier av mörkare träslag. Ett tunt latinsk mässingkors är infällt på framsidan av skivan och korset fortsätter ner på det främre av de fyra benen. Ritat av arkitekt Alan Morrall.

Dopfunten, från 1899, är av norsk slipad marmor. Halvklotformad cuppa med slät ovansida och rund urgröpning för dopfat. Klotformat skaft, nedåt rund profilerad på åttkantig fot.

Kyrkogården

Historia

När ”Gamla begravningsplatsen” i centrala Landskrona inte längre gick att utvidga anlades istället 1877 ”Nya begravningsplatsen”, efter ritningar av arkitekt Fredrik Nielsen. Den har senare utökats vid flera tillfällen och nya områden med olika karaktärer har skapats. 1908 utökades kyrkogården åt väster, ritad av stadsträdgårdsmästaren Åke Granberg. Då tillkom huvudgången och några sidoaxlar av lindalléer. 1922 byggdes kyrkogården ut ytterligare åt väster, ritad av stadsarkitekt Frans Ekelund. Denna del benämns ”Landskrona kyrkogård” och här ligger ”Centralplatsen”.

1960 utökades kyrkogården åt söder, kallad ”Gröna kyrkogården”, gestaltad av landskapsarkitekt Per Friberg, på det tidigare koloniområdet. En mur byggdes åt söder. 1968 anlades ”Gamla minneslundan” ritad av Per Friberg. Den var tänkt som en glänta i skogen med en bäck. Bäckens togs dock bort i ett senare skede.

1980 utvidgades kyrkogården åt norr och förbereddes för jordbegravningar. 2000 anlades här en muslimsk begravningsplats.

”Gröna kyrkogården”, är bearbetad under 1990 och 2000-talet av dåvarande kyrkogårdschefen Pål Reijer. Under denna tid har tillkommit askgravar, urngravar och fler ytor hårdgjorts. Den nya minneslunden anlades 2003.

Beskrivning

Kyrkogården är stor, 15 hektar, har parkkaraktär med 1600 träd av 120 arter.

Kyrkogården omges av en hög tegelmur avtäckt med kalkstensskivor. I söder längs Kapellvägen är istället en låg kallmur av huggen sten, spireahäck och lindträd. Vid koloniområdet är det nätstängsel och delvis stora skogsekar. Några ingångar i murarna har äldre kopparklädda portar, andra ingångar saknar grindar och har endast ”cykelfällor” av metall.

Markbeläggningar på gångar är grus, asfalt, gatsten, betongsten och gräs. Övervägande delen är grusgångar.

”Nya begravningsplatsen” kännetecknas av symmetri och axialitet med långa siktlinjer och gångar med trädalléer. Gravplatserna är omgärdade med stenram, smidesstaket eller vanligast buxbom.

Gångar med trädalléer och långa siktlinjer.

”Landskrona kyrkogård” kännetecknas fortfarande av symmetri men med en del mjukare former. Gravstenar placerade längs raka klippta rygghäckar är vanligt på denna del. Här finns också en cirkulär plats med liggande gravstenar placerade i gräs runt ett träd. Här är bland annat Martin Emond begravd, konstnären som målade altartavlan i kyrkan och stadsarkitekt Frans Ekelund som ritade begravningsplatsen.

Rund plats på del från 1922. Ekelund och Emonds gravar. Rik växtlighet.

”Gröna kyrkogården”, innehåller minneslund, urngravar och askgravplatser. Minneslundens centralpunkt är en rund damm med skulptur. Utanför ligger som ”ringar på vattnet” urngravplatser där gravstenarna står mot böjda rygghäckar av vintergrön häck. Askgravplatserna är liggande stenar med ett metallöv med namn placerade i planteringar med böjda former. På Gröna kyrkogården växer övervägande lövträd, inte barrträd. En del är mer naturlig med höga träd och liggande gravstenar i gräsmatta utan inramningar.

Urngravplatser med stenar längs rygghäckar.

Muslimsk begravningsplats.

I norra delen av kyrkogården är många invandrare begravda. Gravstenarna innehåller ofta foto på stenen. Även blåstrade porträtt i stenen förekommer. I norr finns också en kistlund och en muslimsk begravningsplats. Alla gravar är vända åt Mecka på muslimska gravplatsen. Gravarna är omgärdade av stenram eller buxbom.

Gravstenarnas yrken avspeglar samhällets utveckling i Landskrona. När järnvägen kom till Landskrona kom titlar som stationskarl. Det kustnära läget visas i titlar som fiskare och sjökaptän. Militärstaden, sockerindustrin och varvsindustrin speglas också i titlarna på stenarna. Kvinnor har mycket få gravstenar med titlar men några finns t ex sjuksköterska. Från 1950-60-talet avtog seden att skriva titlar på gravstenar och minneslundar har minskat antalet gravstenar.

Byggnader på kyrkogården

Kyrkogårdsförvaltningens hus, ritad av landskapsarkitekt Per Friberg, ligger i sydvästra hörnet. Byggnadens fasad är av mörkt tegel och brunsvart träpanel.

Kulturhistorisk karaktärisering för S:t Johannes kyrkoanläggning

Kyrkoanläggningen ligger omgiven av flerfamiljshus i en urban miljö i norra delen av Landskrona.

Kyrkogården är mycket stor med flera skiftande delar och många träd av olika sorter. Den omges av en vacker tegelmur täckt med kalkstensplattor. De äldre delarna är symmetriskt uppbyggda med raka gångar med trädalléer och långa siktlinjer. Nyare delar har mjukare former med gravar placerade i böjda former och många lövträd. Kyrkogården är ett viktigt grönt inslag i stadsmiljön. Gravstenarna avspeglar stadens historia och flera av stenarna har kulturhistoriskt värde. De differentierade karaktärerna på skilda delar tillkomna vid olika tidpunkter och ritade av kända arkitekter som Frans Ekelund och Per Friberg avspeglar skiftande tiders kyrkogårdsideal.

Kyrkoanläggningen är stor och innehåller kyrka, kapell, församlingsgård och krematorium. Det är tidstypiskt för 1960-talets stadsdelskyrka att de ingår i ett större församlingskomplex. Men det är inte lika vanligt att kyrka och krematorium kombinerades. Skorstenen är inbyggd i klocktornet. Kyrkan och kapellet markerar sig genom sin höjd över de andra lokalerna.

Anläggningen är ritad av domkyrkoarkitekt Eiler Græbe och invigdes 1961. Kyrkan har ett modernistiskt och funktionellt uttryck med strama former och kubiskt högt kyrkorum. Fasaderna är av mörkt helsingborgstegel och marmor. Tak och portar är klädda med koppar. Användningen av helsingborgstegel på både ytter- och innerväggar är tidstypiskt för nybyggda kyrkor under 1960-talet. De välkända arkitekterna Lewerentz och Celsing använde också det i sina samtida kyrkobyggnader.

S:t Johannes är en av Græbes två nyritade kyrkor, han restaurerade över 100 kyrkor. Hans andra kyrka är en landsortskyrka med vitputsade murar och tegelsadeltak och skiljer sig helt i utseende från S:t Johannes. Det gemensamma är gedigna material och stor omsorg om detaljer.

Kyrkorummet är stramt med stark materialverkan och inger allvar. Teglet på högkant betonar rummets vertikalitet och teglets utkragningar ger en subtil variation.

Rummen ritade av Eiler Græbe har vackra material med kalkstengolv i olika varianter

och väggar av tegel eller ekpanel. Dörrarnas karmar är fint insatta i väggarna utan foder. Dörrnischerna är klädda med ek och vissa dörrar har vid sidorna glasslitsar av koppar. Kalkstensgolvet i kyrkan är av kvadratmeterstora plattor vilket är ovanligt påkostat. De högsittande fönstren i kyrkan och de glasade hörnen i kapellet skapar stora väggytor och ger ett slutet intryck vilket skärmar av omgivningen och ger lugn. Det dämpade ljuset i begravningskapellet kontrasterar fint mot det ljusa Livets rum. Uppljuset i kapellet kan tolkas som att rummet ”lyfter” mot himlen. Katafalken av kalksten ger en värdig grund till kistan att stå på.

Det finns många finurliga detaljer med inbyggda skåp för teknik och ventilation som är dolda i väggkonstruktionen och golvvärme vilket skapar rum utan störande delar. Græbes intention att även vilja dölja orgel och organist i avskilda rum kan dock verka märklig och har föranlett ombyggnad både i kyrka och kapell där orglarna flyttats ut i kyrkorummet.

Kyrkan har tidigare haft fasta bänkar och altarring. De nuvarande lösa stolarna och flyttbart altare är tecken på en ny liturgi. S:t Johannes byggdes i en brytningstid där mycket var modernt medan annat ännu inte gett avtryck.

De nytillkomna gobelängerna från Örja kyrka formgivna av Barbro Nilsson, vävda hos Märta Måås Fjetterström, passar väl med hennes vackra mattor i kyrkan.

Altartavlan av Martin Emond var tänkt att utföras som en mosaik men har stannat som en oljemålning.

Krematoriedelen är funktionellt utformad. Rummet med ingången till krematorieugnen är dessutom värdigt och med omsorg utformat med kalksten. Nyare ombyggnader har tyvärr inte höga kvalitéer i jämförelse med delarna från 1961. Materialvalen till Johannesgården och dess förrum är billiga och mycket röriga. Den överbyggda gården är ljus men har en mängd olika material och inventarier som ger den ett splittrat intryck utan lugn.

Rekommendationer

- Kyrkogårdens skiftande karaktärer är viktiga att bibehålla. Utveckla gärna informationen som redan är påbörjad om olika kulturgravar.
- Var rädd om material och detaljer i kyrkoanläggningen. Bygg med samma omsorg om detaljer och hantverksskicklighet som i byggnaderna från 1961 vid renoveringar.
- Byggnadsmaterialen med stark materialverkan har stort arkitektoniskt värde.
- Var sparsam med nytillskott av inventarier i kyrkorummet och kapellet.

- Teknik och förvaring är dold för att skapa ett rent intryck, försök bevara detta.

Skydd m.m.

Kyrkan och kyrkogården skyddas som kyrkligt kulturminne enligt 4 kap. kulturmiljölagen. Kyrkan är tillkommen efter 1939 och omfattas inte av tillståndsplikt 4 kap. 2 paragrafen.

Kyrkan ligger inom område riksintresse för kust och inom område av länsstyrelsen utsett som särskilt värdefulla kulturmiljöer.

Källor och litteratur

Sockenkyrkorna – kulturarv och bebyggelsehistoria, Riksantikvarieämbetet, 2008

Skåne, Landskapets kyrkor, red. Markus Dahlberg, Riksantikvarieämbetet, (utkast) opublicerad 2012

Arkitektur i Landskrona, G Johansson, L Hector, J Nilsson, Landskrona stad, 2013

<http://www.lansstyrelsen.se/skane/Sv/samhallsplanering-och-kulturmiljo/landskapsvard/kulturmiljoprogram/sarskilt-vardefulla-kulturmiljoer-i-skane/landskrona/Pages/Landskrona.aspx> hämtad 2015-05-11

<http://svenskakyrkan.se/landskrona/landskrona-kyrkogard> hämtad 2015-05-05

Trädplan-Kyrkogårdens träd-historik, Lars Wall

<http://svenskakyrkan.se/landskrona/kyrkogardsforvaltningen> hämtad 2015-05-05

Kulturvandring på Landskrona kyrkogård 1, Lars Wall

Begravningsplatser i Landskrona, Lars Wall, Landskrona församling

Ignis. Tidskrift för eldbegängelsespörsmål. Maj 1961. Nr 5.

Intervju med representanter från Landskrona församling, möte 2015-06-03

Övriga uppgifter

Denna rapport, en kulturhistorisk karakteristik och bedömning av Halmstad kyrka, Rönnebergs kontrakt, har upprättats av:

Kristina Simonsson (rapportförfattare), Arkitekt SAR/MSA

Karl Johan Kember (handläggare), Arkitekt SAR/MSA, Certifierad sakkunnig avseende kulturvården

JAIS arkitekter AB

Sundstorget 3, 251 21 Helsingborg

042-14 92 30, www.jais.se

Inventeringsdatum: 2015-05-06 Färdigställd rapport: 2015-06-26